DOI: <https://doi.org/10.32353/khrife.1.2019.029>

УДК 343.98:33

І. В. Губанова,

завідувачка сектором Харківського НДІСЕ, м. Харків, Україна,
e-mail: irinarybalchenko1999@gmail.com

ПРОВЕДЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ ЕКСПЕРТИЗ, ПОВ'ЯЗАНИХ З БАНКРУТСТВОМ БАНКІВ

Розглянуто особливості проведення та основні напрями дослідження судових економічних експертиз з питання визначення економічних показників дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства банків. Проаналізовано основні ознаки й критерії відмінності визначення неплатоспроможності банків від неплатоспроможності суб'єктів підприємницької діяльності, а також дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства підприємств. Визначено, що розрахунок цих показників у банку неможливий у зв'язку з тим, що існують відмінності у визначенні неплатоспроможними банку і суб'єкта підприємницької діяльності, які зумовлені економіко-правовою сутністю банків і процесуальними діями визнання такої неплатоспроможності.

Ключові слова: банк, банкрутство, неплатоспроможність, доведення банку до неплатоспроможності, доведення до банкрутства, приховування банкрутства, фіктивне банкрутство.

Постановка наукової проблеми. Необхідною умовою нормального функціонування економіки будь-якої країни є розвиток банківського сектору. Реструктуризацію економіки, якої так потребує Україна, можна здійснити тільки через ефективну банківську систему. Також надійний та розвинений банківський сектор відіграє надзвичайно важливу роль у стабілізації економіки країни. Досвід існування банківської системи України показав, що з кожним роком все більша кількість банків зазнають негативного впливу фінансової кризи, наслідком якої є хвиля ліквідації та банкрутств банківських установ. Велика кількість банків кожен рік визнаються банкрутами в Україні. Зустрічаються випадки, коли банкрутство протиправно використовується в корисливих цілях для запобігання оподаткування, уникнення від зобов'язань і виведення цінних активів. Такі дії тягнуть за собою ризики порушення прав кредиторів цих організацій, причому у випадках як кримінальних банкрутств, так і ринкових банкрутств, які відбуваються у передбаченому законодавством порядку. Питання проблем банкрутства комерційних банків, неплатоспроможності, ліквідації банківських установ, причин виникнення банкрутства та шляхи запобігання вивчаються багатьма вітчизняними та зарубіжними вченими.

Стан наукової розробки проблеми. Дослідженню зазначених проблем присвячені наукові праці М. І. Савлука¹, В. М. Суторміна², В. І. Успенко³ та інших. Питанню дослідження особливостей банкрутства банків і забезпечення фінансової стійкості присвячували свої праці О. О. Терещенко, В. М. Кочетков, В. В. Вітлінський, О. І. Копилук, А. В. Череп, Е. Шабалін та інші⁴. Однак на даний час не отримало належної уваги питання щодо проведення судової економічної експертизи саме з питань банкрутства комерційними банками, тому дослідження в цьому напрямку представляє собою важливу науково-практичну проблему.

Предметом судової економічної експертизи є відображення інформації щодо фінансово-економічних показників діяльності підприємств, у тому числі банків, формування їх статутних фондів, банкрутства та ліквідації підприємств, орендних відносин, цільового використання бюджетних коштів та грошових коштів підприємств за господарськими операціями у справах, що перебувають у провадженні органів досудового розслідування чи суду.

Останнім часом до експертних установ надходить велика кількість запитів на проведення судово-економічних експертиз з питань комплексного аналізу фінансово-господарської діяльності банків. Це викликано, насамперед, необхідністю доведення необґрунтованості видачі кредиту; можливості або неможливості погашення грошових зобов'язань, у т.ч. по внесках у банк; аналізу впливу певної управлінської політики на фінансовий стан банків; пошук напрямків для оптимізації витрат та доходів банків тощо. Також актуальними є питання щодо наявності у господарюючого суб'єкта ознак неплатоспроможності дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства.

Метою дослідження є порівняння неплатоспроможності банку та суб'єктів підприємницької діяльності, а також визначення можливості розрахунку в банку таких економічних ознак, як неплатоспроможність, дії з приховування банкрутства, фіктивне банкрутство чи доведення до банкрутства.

Викладення основного матеріалу дослідження. На сьогодні відповідно до чинного законодавства до кримінальної відповідальності

¹ Савлук М. І. Причини девальвації гривні в листопаді 2008 року. *Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції* від 27 жовтня 2010 року [Круглий стіл: «Причини та наслідки девальвації гривні в 2008 рр»]. Київ : АУБ, 2010.

² Суторміна В. М. Держава, податки. бізнес: із світового досвіду фіскального регулювання ринкової економіки. Київ : Либідь, 1992. 328 с.

³ Успенко В. І., Зотов І. В., Тохтаміш Т. О. Оцінка схильності банку до банкрутства : монографія. Харків : ХДТУБА, 2008. 130 с.

⁴ Терещенко О. О. Фінансова санація та банкрутство підприємств : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2000. 412 с.

притягуються за такі діяння: ст. 218¹ (доведення банку до неплатоспроможності) і ст. 219 (доведення до банкрутства) Кримінального кодексу України¹.

Згідно зі ст. 218¹ Кримінального кодексу України карається доведення банку до неплатоспроможності, тобто умисне, з корисливих мотивів, іншої особистої заінтересованості або в інтересах третіх осіб вчинення пов'язаною з банком особою будь-яких дій, що призвели до віднесення банку до категорії неплатоспроможних, якщо це завдало великої матеріальної шкоди державі або кредитору.

У Законі України від 14.05.1992 № 2343–ХІІ «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (далі — Закон України № 2343–ХІІ)² наведено такі визначення термінів:

неплатоспроможність — неспроможність боржника виконати після настання встановленого строку грошові зобов'язання перед кредиторами не інакше, як через відновлення його платоспроможності;

банкрутство — це визнана господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність за допомогою процедур санації та мирової угоди і погасити встановлені у порядку, визначеному цим Законом, грошові вимоги кредиторів не інакше як через застосування ліквідаційної процедури.

Неплатоспроможність банку визначена в Законі України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121–ІІІ³ як неспроможність банку своєчасно та в повному обсязі виконати законні вимоги кредиторів через відсутність коштів або зменшення розміру капіталу банку до суми, що становить менше однієї третини мінімального розміру регулятивного капіталу банку.

Банкрутство банку — це результат негативних процесів (кризових явищ), які відбуваються в ньому протягом тривалого часу. Виявлення кризових явищ якомога раніше, з одного боку, може дозволити Національному банку України та керівництву банку виправити ситуацію шляхом ухвалення відповідних рішень, а з іншого, знизити ризики для інших суб'єктів господарювання, уникнути ланцюгової реакції⁴.

Методика визначення неплатоспроможності суб'єктів господарювання передбачає проведення аналізу та оцінку його фінансового стану на підставі критеріїв, визначених законодавством. При

¹ Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341–ІІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст. 131. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення 14.05.2019).

² Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14.05.1992 № 2343–ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2343-12> (дата звернення 14.05.2019).

³ Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121–ІІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення 14.05.2019).

⁴ Криклій О. А., Маслюк Н. Т. Управління кредитним ризиком банку: монографія. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. 86 с.

цьому наявні відмінності у визначенні понять неплатоспроможності банку та неплатоспроможності суб'єкта підприємницької діяльності, які полягають у ознаках і критеріях неплатоспроможності визначених законодавством для кожного з них. Крім того, до прийняття рішення про ліквідацію банку, відомості про його фінансове становище, у тому числі його неплатоспроможність, охороняються інститутом банківської таємниці.

При визначенні економічних ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства судові експерти-економісти застосовують Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства, затверджених наказом Міністерства економіки України від 19 січня 2006 р. № 14 (далі Методичні рекомендації № 14)¹.

Об'єкти судової економічної експертизи — це документи, котрі у своїй сукупності містять інформацію, яка формує предмет дослідження². Об'єктами дослідження судових економічних експертиз, в ході яких проводиться аналіз фінансово-господарського стану підприємства, на предмет наявності у нього ознак неплатоспроможності є, зокрема, фінансова звітність підприємства.

Фінансова звітність являє собою систему узагальнених показників, які характеризують підсумки фінансово-господарської діяльності підприємства. Дані фінансової звітності є основними джерелами інформації для аналізу фінансового стану підприємства. У свою чергу, аналіз фінансового стану дозволяє виявити забезпеченість фінансовими ресурсами; доцільність та ефективність їх розміщення і використання; платоспроможність підприємства; його фінансові взаємини з партнерами, що є важливим моментом при проведенні судово-економічних досліджень з питань банкрутства, доведення до банкрутства, визначення реальної грошової оцінки майна підприємств. Оцінка цих показників необхідна для ефективного управління підприємством і показує реальну фінансову картину, яка склалася на підприємстві під впливом різних факторів.

Фінансова звітність і оцінка фінансового стану є необхідним інструментарієм під час виявлення різного роду протиправних дій в економічній сфері і аналізу тенденцій розвитку подальших подій. Фінансову й статистичну звітність банки подають Національному банку України. В ній відображають показники їх роботи, операції, ліквідність,

¹ Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства : наказ Міністерства економіки України від 19 січня 2006 р. № 14. URL:http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ME06025.html (дата звернення 14.05.2019).

² Хомутенко О. В., Кудряшова С. В. Про предмет і об'єкт судової економічної експертизи. *Зб. наук.праць. Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. Харків : Право, 2010. Вип. 10. С. 553–561.

платоспроможність, прибутковість, а також інформацію афілійованих осіб банку з метою оцінки фінансового стану банку.

Форми статистичної звітності визначені «Правилами організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України», затвердженими постановою Правління Національного банку України від 19 березня 2003 р. № 124¹. Ці Правила визначають перелік, зразки форм статистичної звітності та порядок їх заповнення, періодичність їх складання, терміни та способи подання даних до Національного банку України, а також осіб, які мають право підписувати відповідні форми звітності.

Інший документ «Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України», яка затверджена Постановою Правління Національного банку України 24.10.2011 № 373² передбачає таке:

«1.1. Ця Інструкція розроблена відповідно до Законів України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», «Про Національний банк України» і ґрунтується на вимогах міжнародних стандартів фінансової звітності (далі — МСФЗ) щодо розкриття інформації у фінансовій звітності.

1.3. Ця Інструкція визначає порядок, періодичність складання, подання та оприлюднення фінансової звітності, зразки форм, що входять до складу фінансової звітності, установлює мінімальні вимоги до розкриття інформації.

1.4. Банк зобов'язаний складати фінансову звітність відповідно до вимог МСФЗ. Фінансова звітність вважається складеною відповідно до МСФЗ тільки тоді, коли вона відповідає всім вимогам діючих МСФЗ, які є обов'язковими для виконання на дату складання фінансової звітності.

1.7. ...Банк складає та подає фінансову звітність до Національного банку України (далі — Національний банк) у грошовій одиниці України — у тисячах гривень».

Усі види балансів складаються за повною номенклатурою рахунків відповідно до «Плану рахунків бухгалтерського обліку Національного банку України» від 11.09.2017 № 89³.

¹ Правила організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України : постанова Правління Національного банку України від 19 березня 2003 р. № 124 (зі змінами та доповненнями). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0353-03> (дата звернення 14.05.2019).

² Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України : постанова Правління Національного банку України 24.10.2011 № 373 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11> (дата звернення 14.05.2019).

³ План рахунків бухгалтерського обліку Національного банку України : постанова Правління Національного банку України 11.09.2017 № 89 зі змінами. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0089500-17> (дата звернення 14.05.2019).

План рахунків банку та форми статистичної звітності відрізняються від форм статистичної звітності, на підставі яких відповідно до Методичних рекомендацій № 14 проводиться розрахунок ознак доведення до банкрутства, фіктивного банкрутства, прихованого банкрутства.

Також слід зазначити, що відповідно до розділу III Методичних рекомендацій № 14 звіт щодо проведення аналізу фінансово-господарської діяльності неплатоспроможного підприємства розроблений відповідно до Закону України № 2343–XII, Положення (стандарту) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 31.03.99 № 87¹, та інших нормативно-правових актів. Поряд із цим частина 8 статті 36 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» від 23 лютого 2012 року № 4452–VI² (далі — Закон України № 4452–VI) встановлює, що дія Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» на банки не поширюється.

Відповідно до п. 3 ст. 2 розділу I Закону України № 2343–XII законодавство про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом при розгляді судом справи про визнання неплатоспроможним (банкрутом) банку застосовується з урахуванням норм законодавства про банки і банківську діяльність.

Крім того, в Методичних рекомендаціях № 14 передбачено, що основним, при аналізі наявності (відсутності) ознак дій з приховування чи доведення до банкрутства або фіктивного банкрутства підприємства та визначення ознак втрати або відновлення платоспроможності, є перебування підприємства в одній із стадій банкрутства та наявність офіційної заяви власника або службової особи підприємства-боржника до господарського суду щодо порушення провадження у справі про банкрутство.

Відповідно до Закону України № 4452–VI та «Положення про виведення неплатоспроможного банку з ринку», затвердженого рішенням Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 05.07.2012 № 2³ банк вважається неплатоспроможним у разі:

1) не приведення ним своєї діяльності у відповідність із вимогами законодавства, в тому числі нормативно-правових актів Національного

¹ Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів від 31.03.99 № 87 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0391-99> (дата звернення 14.05.2019).

² Про систему гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України від 23.02.2012 № 4452–VI (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17> (дата звернення 14.05.2019).

³ Про затвердження Положення про виведення неплатоспроможного банку з ринку: рішення Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 05.07.2012 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1581-12> (дата звернення 14.05.2019).

банку України, після віднесення його до категорії проблемних, але не пізніше ніж через 180 днів з дня визнання його таким;

2) зменшення розміру регулятивного капіталу або нормативів капіталу банку до однієї третини від мінімального рівня, встановленого законом та/або нормативно-правовими актами Національного банку України;

3) невиконання банком протягом 10 робочих днів поспіль 10 і більше відсотків своїх зобов'язань перед вкладниками та іншими кредиторами.

У Законі України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III передбачено, що Національний банк України приймає рішення про відкликання у банку банківської ліцензії та ліквідацію банку за пропозицією Фонду гарантування вкладів фізичних осіб протягом п'яти днів з дня отримання такої пропозиції Фонду. Порядок відкликання банківської ліцензії у банку, що ліквідується за ініціативою власників, визначається нормативно-правовими актами Національного банку України. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб у день отримання рішення Національного банку України про ліквідацію банку набуває прав ліквідатора банку та розпочинає процедуру його ліквідації відповідно до Закону України № 4452-VI.

Норми Закону України № 4452-VI передбачають особливу процедуру виведення неплатоспроможного банку з ринку, відмінну від порядку ліквідації банкрута, яка здійснюється шляхом застосування судових процедур банкрутства згідно із Законом України № 2343-XII, а саме: виведення неплатоспроможного банку з ринку здійснюється на підставі відповідної постанови Правління Національного банку України за правилами Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», що не передбачає порушення справи про банкрутство в господарському суді.

Судовий експерт-економіст при проведенні експертизи з питань приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства в межах своєї компетенції дає висновок про наявність або відсутність на підприємстві економічних ознак фіктивного банкрутства, доведення до банкрутства або приховування банкрутства на підставі критеріїв, визначених в Методичних рекомендаціях № 14. Розрахунок цих показників у банку неможливий у зв'язку з тим, що існують відмінності у визначенні неплатоспроможними банк та суб'єкт підприємницької діяльності, які зумовлені економіко-правовою сутністю банків і передбачають різний порядок дій щодо визнання такої неплатоспроможності.

На теперішній час відсутня законодавчо затверджена методика визначення економічних ознак доведення до банкрутства, фіктивного банкрутства, прихованого банкрутства саме для банків, що унеможливило проведення розрахунків таких фінансово-економічних показників банку, як доведення до банкрутства, фіктивне банкрутство, приховане банкрутство.

Висновки. Таким чином, на сучасному етапі розвитку економіки в Україні існує потреба в розробці методичних рекомендацій щодо виявлення ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства саме в банківських установах, яка в подальшому буде використовуватись при проведенні судових економічних експертиз.

References

- Homutenko, O. V., Kudryashova, S.V. (2010). Pro predmet i ob'yekt sudovoyi ekonomichnoyi ekspertyzy. Zbirnyk Naukovy'x prac'. *Teoriya ta praktyka sudovoyi ekspertyzy i kry'minalistyky*. Harkiv: Pravo, Vy'p. 10 [in Ukrainian].
- Instrukciya pro porjadok skladannya ta opry'lyudnennya finansovoyi zvitnosti bankiv Ukrayiny*: Postanova Pravlinnya Nacional'nogo banku Ukrayiny` 24.10.2011 № 373 (zi zminamy` ta dopovnennyamy`). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11> [in Ukrainian].
- Kry`klij, O.A. ta in. (2008). *Upravlinnya kredy`tny'm ry`zy`kom banku*: monografiya. Sumy: DVNZ «UABS NBU». [in Ukrainian].
- Kry`minal'ny`j kodeks Ukrayiny` vid 05.04.2001 № 2341–III. *Vidomosti Verhovnoyi Rady` Ukrayiny`*. 2001. № 25–26 st. 131. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> [in Ukrainian].
- Metody`chni rekomendaciyi shhodo vy`yavlennya oznak Neplatospromozhnosti pidpry`yemstva ta oznakdij z pry`xovuvannya bankrutstva, fikty`vnogo bankrutstva chy` dovedennya do bankrutstva*: Nakaz Ministerstva ekonomiky` Ukrayiny` vid 19 sichnya 2006 r. № 14. URL: http://search.ligazon.ua/1_doc2.nsf/link1/ME06025.html [in Ukrainian].
- Plan rahunkiv buxgalters`kogo obliku Na`cional'nogo banku Ukrayiny`*: Postanova Pravlinnya Nacional'nogo banku Ukrayiny` 11.09.2017 № 89 zi zminamy`. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0089500-17> [in Ukrainian].
- Polozhennya (standartu) buhgalters`kogo obliku 1 «Zagal'ni vy`mogy`do finansovoyi zvitnosti»*: Nakaz Ministerstva finansiv vid 31.03.99 № 87 (zi zminamy` ta dopovnennyamy`). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0391-99> [in Ukrainian].
- Pravy`la organizaciyi staty`sty`chnoyi zvitnosti, shho podayet`sia do Nacional'nogo banku Ukrayiny`*: Postanova Pravlinnya Nacional'nogo banku Ukrayiny` vid 19 bereznya 2003 r. № 124 (zi zminamy` ta dopovnennyamy`). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0353-03> [in Ukrainian].
- Pro banky` i bankivs`ku diyal'nist`*: Zakon Ukrayiny` vid 07.12.2000 № 2121–III (zi zminamy` ta dopovnennyamy`). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> [in Ukrainian].
- Pro sy`stemu garantuvannya vkladiv fizy`chny`h osib*: Zakon Ukrayiny` vid 23.02.2012 № 4452–VI (zi zminamy` ta dopovnennyamy`). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17> [in Ukrainian].
- Pro vidnovlennya platospromozhnosti borzhny`ka abo vy`znannya jogo bankrutom*: Zakon Ukrayiny` vid 14.05.1992 № 2343–XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2343-12> [in Ukrainian].
- Pro zatverdzhennya Polozhennya pro vy`vedennya Neplatospromozhnogo banku z ry`nku*: Rishennya Fondu garantuvannya vkladivfizy`chny`x osib vid 05.07.2012 r. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1581-12> [in Ukrainian].

- Savluk, M.I. (2010). *Pry'chy'ny` deval'vatsiyi gry'vni v ly'stopadi 2008 roku. Materialy` vseukrayins'koyi Naukovo-prakty`chnoyi konferenciyi vid 27 zhovtnya 2010 roku* [Krugly`jstil: «Pry'chy'ny` ta Naslidky` deval'vatsiyi gry'vni v 2008 r.»]. Kyiv: AUB [in Ukrainian].
- Sutormina, V. M. (1992). *Derzhava, podatky`. biznes: iz svitovogo dosvidu fiskal'nogo reguluvannya ry`nkovoyi ekonomiky*. Kyiv: Ly`bid' [in Ukrainian].
- Tereshhenko, O. O. (2000). *Finanova sanatsiya ta bankrutstvo pidpr'yemstv* : Navch. posibny`k. Kyiv: KNEU [in Ukrainian].
- Uspalenko, V.I. ta in. (2008). *Ocinka shy`l'nosti banku do bankrutstva* : monografiya. Harkiv [in Ukrainian].

И. В. Губанова

**ПРОВЕДЕНИЕ ФИНАНСОВО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ ЭКСПЕРТИЗ,
СВЯЗАННЫХ С БАНКРОТСТВОМ БАНКОВ**

Судебный эксперт-экономист при проведении экспертизы по сокрытию банкротства, фиктивному банкротству или доведению до банкротства в рамках своей компетенции даёт заключение о наличии или отсутствии на предприятии экономических признаков фиктивного банкротства, доведения до банкротства или сокрытия банкротства на основании критериев, определенных в Методических рекомендациях № 14. Расчет этих показателей для банка невозможен в связи с тем, что существуют отличия в определении неплатежеспособности банка и субъекта предпринимательской деятельности, которые обусловлены экономико-правовой сущностью банков и процессуальными действиями определения такой неплатежеспособности.

В настоящее время отсутствует законодательно утвержденная методика определения экономических признаков доведения до банкротства, фиктивного банкротства, скрытого банкротства именно для банков, что делает невозможным проведение расчетов таких финансово-экономических показателей банка, как доведение до банкротства, фиктивное банкротство, скрытое банкротство.

Ключевые слова: банк, банкротство, неплатежеспособность, доведение банка до неплатежеспособности, доведение до банкротства, скрытое банкротство, фиктивное банкротство.

I. Hubanova

**CONDUCTING FINANCIAL AND ECONOMIC EXAMINATIONS RELATED
TO BANK FAILURE**

According to experience of the banking system existence of Ukraine it is obvious that every year an increasing number of banks are negatively affected by the financial crisis, which is the result of a wave of liquidation and bankruptcy of banking institutions.

Recently, a large number of requests have been sent to forensic institutions for conducting forensic economic examinations on the issues of a comprehensive analysis of the financial and economic activities of banks as well as on establishing features of concealing bankruptcy, fictitious bankruptcy or leading to bankruptcy. This is primarily due to the need to establish the possibility or impossibility of paying off monetary obligations including on deposits in the bank; analysis of the impact of certain management policies on the financial condition of banks; search for directions for optimizing costs and income of banks etc.

While performing a forensic examination on concealing bankruptcy, fictitious bankruptcy or bringing bankruptcy within the scope of his competence, a forensic

expert shall give an opinion on the presence or absence at the enterprise of economic signs of fictitious bankruptcy, leading to bankruptcy or concealment of bankruptcy on the basis of the criteria defined in Guidelines No. 14. The calculation of these indicators for a bank is impossible due to the fact that there are differences in the determination of insolvency of the bank and the business entity due to the economic and legal nature of banks and the procedural steps for determining such insolvency.

Currently, there is no legislatively approved methodology for determining the economic signs of bankruptcy, fictitious bankruptcy, hidden bankruptcy specifically for banks, which makes it impossible to calculate such financial and economic indicators of the bank as bankruptcy, fictitious bankruptcy, hidden bankruptcy.

Keywords: bank, bankruptcy, insolvency, bringing the bank to insolvency, bringing to bankruptcy, hidden bankruptcy, fictitious bankruptcy.

Надійшла до редколегії 29.06.2019